

Pel laberint de les sigles

Formació i escriptura

Les sigles es formen generalment amb les lletres inicials dels noms i adjectius de les denominacions completes corresponents i es poden aplicar tant a noms propis com a noms comuns. Entre les lletres que les formen, no hi ha d'haver cap punt ni cap espai en blanc.

XBM (i no **X.B.M.**, **X B M** o **X. B. M.**)

IVA (i no **I.V.A.**, **I V A** o **I. V. A.**)

Encara que el nom que designa s'escriu en cursiva (per exemple, una publicació oficial), la sigla s'escriu en rodona.

BOPB (*Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*)

En algun cas, també incorporen la inicial d'alguna conjunció o preposició.

PIME (petita i mitjana empresa)

CPNL (Consorti per a la Normalització Lingüística)

O fins i tot poden incorporar xifres (en aquest cas s'anomenen *sigles alfanumèriques*) o altres símbols.

3D (tres dimensions)

R+D (recerca i desenvolupament)

AP-7 (autopista de peatge 7)

La sigla també pot prendre les inicials dels components d'un mot complex.

ADN (àcid desoxiribonucleic)

Finalment, no hem de confondre les sigles amb les abreviacions.

ME (Mossos d'Esquadra, la institució). Abreviatura: M. d'E.

ME (mosso/a d'esquadra, el membre del cos). Abreviatura: m. d'e.

Gènere

En general, les sigles prenen el gènere del nucli o paraula principal que té la forma catalana corresponent, tant si la sigla està formada en català com si està agafada d'una altra llengua.

el DNI (el document nacional d'identitat)
la DSF (la Direcció de Serveis de Formació)
un ERO (un expedient de regulació d'ocupació)
una AD (una autorització de despesa)
la CIA (l'Agència Central d'Intel·ligència)

Quan la sigla s'agafa directament d'una altra llengua, i la denominació catalana no és una traducció exacta, sol prevaldre el gènere de la forma catalana.

la COVID-19 (*coronavirus disease 2019*): la malaltia per coronavirus de 2019
l'SPD (*Sozialdemokratische Partei Deutschland*): el Partit Socialdemòcrata Alemany

Si la sigla només recull la part de la denominació, el gènere de la sigla el dona el seu nucli o, si no n'hi ha, el nucli sobreentès.

una MAT: (una línia de) molt alta tensió (*gènere del nucli sobreentès*)

Hi ha alguns casos especials en què les sigles admeten tant el gènere masculí com el femení. És el cas, per exemple, de SEO (*el SEO o la SEO*, 'optimització natural').

Plural

Es fa de dues maneres diferents, segons el tipus de sigla:

— Sigles que es mantenen invariables o que poden formar el plural afegint una *essa* al final.

els BOPB / els BOPBs
les OAC / les OACs
els CAP / els CAPs
(*cal recordar que BOPB's, OAC's i CAP's són incorrectes*)

— Sigles que es formen a partir de sintagmes en plural. Aquestes sigles no flexionen pel que fa al nombre, malgrat que s'utilitzen amb l'article en plural.

els EUA (Estats Units d'Amèrica)
les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació)
les PAU (proves d'accés a la universitat)

Cal evitar la duplicació de lletres com a marca de plural.

RH i no RRHH (recursos humans)
CA i no CCAA (comunitats autònomes)
AP i no AAPP (administracions públiques)

No obstant això, es conserva la duplicació de lletres en alguns casos ja consolidats per l'ús, com ara CCOO (Comissions Obreres) o PPCC (Països Catalans).

Finalment, en el cas dels mots que tenen l'origen en una sigla, però que ja s'han incorporat a la llengua com a noms comuns, el plural es forma regularment.

una pime / unes pimes
un radar / uns radars
un mòdem / uns mòdems

Apostrofació

L'apostrofació davant de sigles varia d'acord amb la manera com es pronuncien aquestes abreviacions: com si fossin mots (pronunciació sil·làbica: *DIBA*, *INCAVI*) o lletra per lletra (pronunciació lletrejada: *IRPF*, *NBA*).

Pronunciació sil·làbica

En el cas de les sigles i els acrònims que es llegeixen com qualsevol altra paraula, els articles *el* i *la* i la preposició *de* s'apostrofen o no d'acord amb les regles generals d'apostrofació dels mots sencers.

el BAF (Banc d'accions formatives), la DIBA, l'UCI, la UEFA, l'UNICEF,
de RENFE, d'IVA

Pronunciació lletrejada

En el cas de les sigles que es llegeixen lletra per lletra, si la sigla comença amb vocal també es fa servir l'apòstrof d'acord amb la regla general. Cal tenir en compte que l'accent recau sobre la vocal tònica corresponent a la pronunciació de la darrera lletra de la sigla.

l'OCD (Oficina de Cooperació del Desenvolupament), la UL (Unitat Lingüística),
la UPC (Universitat Politècnica de Catalunya), d'I-CSC (Intersindical-CSC)

Si la sigla es llegeix lletra per lletra i comença amb un so consonàntic (per exemple, *DNI*, *de-ena-i*), no es fa l'apostrofació.

el DL (decret llei), la DSF (Direcció de Serveis de Formació), de GU (Guàrdia Urbana)

Però si el nom de la primera consonant comença amb vocal (per exemple, *FP*, *efa-pe*), sí que s'apostrofa, tant els articles *el* i *la* com la preposició *de*.

l'FMI, d'R+D, l'N-240

L'SPAL o el SPAL?

L'article masculí *el* s'apostrofa davant una sigla de pronunciació sil·làbica començada amb *s* + consonant.

l'SPAL (*ləspàl*) (Servei de Patrimoni Arquitectònic Local)

l'SCU (*ləscú*) (Servei de Comerç Urbà)

Ara bé, l'article femení *la* i la preposició *de* no s'apostrofes davant una sigla de pronunciació sil·làbica començada amb *s* + consonant.

la SCATERM (*ləscatèrm*) (Societat Catalana de Terminologia)

Vegeu també:

[Nota de llengua 64, «Plural de les abreviacions»](#)

[Nota de llengua 42, «DIBA, Diba o diba: quan i quin»](#)